

Referat fra møte om spredte avløp 23.09.16

Sted: Åfjord, kommunestyresalen

Deltakere: Siri Vannebo (Rissa), Sverre Fjellheim (Åfjord), Jon Foss (Ørland), Ronald Bratberg (Osen), Geir Ola Aune (Roan), Trond Langseth (Bjugn), Ingrid Hjorth (vannområdet)

Saker:

1. Finansiering
 - Arbeidet etter tiltaksplanen bør dekkes av økte slamtømmingsgebyr.
 - Det kan kreves inn økt gebyr i 2017 for å dekke videre arbeid med planen, etablering av saksbehandlingsrutiner m.m. (f.eks. én stilling på deling). Hjemles i forurensningsloven. Viktig at dette øremerkes prosjektet.
 - Få på plass økonomi til å dekke ca. tre stillinger på deling fra 2018?
 - Videre avklaringer om dette: Siri og Ingrid gjør beregninger og kommer med forslag om hvor stort påslaget bør være. Ingrid skriver felles informasjonsskriv som redegjør for behovet for økt gebyr.
2. Videre organisering og samarbeid
 - Kommunen bør samarbeide om å håndheve tiltaksplanen, gjennomføre tilsyn og sende ut pålegg. Det kan opprettes tre felles stillinger for å gjennomføre dette. Det er ulike måter å organisere dette på; f.eks. ved at en eller flere kommuner tar vertsansvaret eller ved at det opprettes interkommunalt foretak. Av de tre personene som ansettes er det mulig at to har ansvar for tilsyn, mens den tredje har overordna ansvar for veiledning av innbyggere.
 - Det må utarbeides felles saksbehandlingsrutiner, krav til utslippssøknader, krav til nye anlegg og tilsynsrutiner.
3. Plandokumentet
 - Bør presiseres i dokumentet at ressursen for oppfølging av plan skal være felles for kommunene
 - Viktig å få fram at det i arbeidet også skal vurderes om bebyggelse bør påkoples til kommunalt avløp eller om det fortsatt skal være spredte avløp.
4. Hvilke krav skal settes til eksisterende avløp og hvilke frister skal det være?
 - I oppryddingsarbeidet er det viktig å ha en grundig kartleggingsfase for å få god oversikt over anleggenes beskaffenhet og tilstand i resipient. Det bør gjennomføres tilsyn av avløpsanleggene.
 - Deretter vil alle anlegg på sikt få krav om å oppfylle rensekravene i forurensningsforskriften (eller lokal avløpsforskrift). Anlegg som er spesielt dårlige får kort frist til å byttes ut/rehabiliteres, bedre anlegg men som ikke oppfyller rensekravene vil få lang frist (f.eks. opp mot 10 år). Her er det mulig å hente inspirasjon fra Asker kommune sin modell for opprydding i spredte avløp (se tekstboks 1), eller «modell 4» fra tidligere utsendt forslag til ulike oppryddingsmodeller (se tekstboks 2)

- Videre avklaringer: Ingrid skriver to forslag til detaljert beskrivelse av krav og frister til eksisterende avløpsanlegg og sender ut forslagene til vurdering i kommunene.

Tekstboks 1: Asker kommunes modell for opprydding i spredte avløp

Kommunen jobber etter et mer langsiktig mål om at alle avløpsanlegg skal tilfredsstillere forurensningsforskriftens rensekraft, men prioriterer de verste anleggene først. Dette krever god kartlegging av avløpsanlegg. Asker kommunes modell er som følger:

1. Anlegg med utslag til terreng, bekk eller dreneringsgrøft, eller hvor det er påvist forurensning av tarmbakterier i nærliggende brønner. Anlegget må snarlig utbedres (1-3 år)
2. Dårlig fungerende anlegg, men med svært lav belastning (1 eldre beboer). Utbedring av anlegget anbefales, men kan evt. utsettes til eierskifte. Det legges da klausul på eiendommen.
3. Bør utbedres innen 3-5 år:
 - i. Gamle avløpsanlegg med slamavskillere i gammel/dårlig betong, med registrert vannoppstuvning eller lavt vannivå i slamavskillere, eller kapasitetsproblem i renseanlegget
 - ii. Kun slamavskillere, ikke registrert renseløsning etter slamavskillere. Ikke påvist vannutslag til terreng eller bekk. Ikke påvist tarmbakterier til nærliggende brønner.
 - iii. Eldre sandfilteranlegg, eller infiltrasjonsanlegg med kapasitetsproblemer
 - iv. Boliger der det ikke er registrert avløpsanlegg
4. Bør utbedres innen 5-10 år:
 - i. Separat klosettløsning med eldre renseanlegg for gråvann
 - ii. Gamle slamavskillere for alt avløpsvann, men ok vannivå og registrert renseløsning etter slamavskillere. Ikke påvist vannutslag til terreng eller bekk. Ikke påvist tarmbakterier til nærliggende brønn
5. Renseanlegg av nyere dato med god funksjon. Tilfredsstiller rensekraftene i forurensningsforskriften
6. Tilknyttet kommunalt avløp
7. Bolig/hytte uten innlagt vann. Krever ikke utslippstillatelse

Tekstboks 2: «Modell 4» fra tidligere utsendt notat med forslag til krav og frister til eksisterende avløpsanlegg

Det stilles krav til å rehabilitere avløpsanlegg ut i fra en vurdering av anleggets påvirkning på vannforekomst (vannforekomstens økologiske tilstand og anleggets beskaffenhet). Eksempler på slike mer detaljerte krav kan være:

- Anlegg som drenerer til vannforekomst med dårligere enn god økologisk tilstand på grunn av eutrofiering må oppfylle rensekravene i forurensningsforskriften innen 2021/2024/2027
- Anlegg med utslag til terreng, bekk eller drensgrøft, eller hvor det er påvist forurensning av tarmbakterier i nærliggende brønner må oppfylle rensekravene i forurensningsforskriften innen 2021/2024/2027
- Anlegg i nærheten av drikkevannskilder og populære badeplasser må oppfylle rensekravene i forurensningsforskriften innen 2021/2024/2027
- Anlegg som gir luktforurensning må oppfylle rensekravene i forurensningsforskriften innen 2021/2024/2027
- Øvrige anlegg bryr vi oss ikke noe om nå

5. Bør vi ha en lokal avløpsforskrift?

- En lokal avløpsforskrift bør ta inn forurensningsforskriftens rensekrav
- Kommunene bør vurdere om det er behov for å stille strengere rensekrav i enkelte områder, f.eks. i terskelfjorder eller spesielt belastede innsjøer. Her ble det drøftet om og hvordan dette bør tas inn i lokal forskrift. Ulike forslag:
 - Kommunene vurderer dette selv, og det trengs ikke å beskrives i forskrift. Kommunene kan kreve høyere rensegrad i avløpsanlegg ved enkeltvedtak med hjemmel i forurensningsloven
 - Dette tas inn i lokal forskrift med en generell beskrivelse av hvilke områder som skal ha strengere krav, f.eks. «kystvannsområder med eutrofieringsproblematikk og dårligere en god økologisk tilstand defineres som følsomme områder»
 - Generell vending i forskriften: «kommunene kan selv definere følsomme og mindre følsomme områder». God oppslutning om dette alternativet på møtet. Gir muligheten for å justere kravene etter ny kunnskap om økologisk tilstand uten å endre forskrift. Men kommunene må da vedta egne retningslinjer/kart over eventuelle følsomme områder som skal få strengere krav enn forurensningsforskriften.
- Om forholdet til eksisterende anlegg: «Alle eldre anlegg som ikke oppfyller disse kravene kan kommunen kreve rehabilitert»
- Det er viktig å få juridisk veiledning for å sikre at forskriften blir gyldig.

6. Retningslinjer for nye anlegg (ved nybygging eller ved pålegg om oppgradering av gamle anlegg)

- Vi bør utarbeide felles krav til dokumentasjon i utslippssøknader
 - Vi bør utarbeide felles retningslinjer for hvilke typer anlegg som er tillat hvor
7. Til slutt drøftet vi også viktigheten av å få med landbrukssektoren. Landbrukssektoren står ofte for mer utslipp av fosfor til vassdrag enn avløp.

Oppsummering om framtidige gjøremål:

- Ingrid utarbeider to forslag til opprydningsmodell som sendes ut for vurdering i kommunene (jfr. sak 4)
- Siri og Ingrid beregner og kommer med forslag til kommunene om hvor stort påslaget på slamavgiften bør være i 2017. Ingrid skriver dokument som forklarer behovet. Bør være klart i midten av oktober. Kommunene tar selv ansvar for videre saksbehandling.
- Videre politisk medvirkning: Ingrid innkaller til styringsgruppemøte i høst (der vi blant annet drøfter videreføring av vannområdet og hvordan avløpsprosjektet skal organiseres, samt finansiering og målsettinger)
- Kommunene tar deretter selv ansvar for orientering i komiteer/utvalg. Ingrid lager en powerpointpresentasjon om prosjektet som kan brukes fritt ved orienteringer.
- Ellers: arbeide videre med
 - Forslag til forskrift
 - Planteksten
 - Utarbeiding av felles saksbehandlingsrutiner (krav til anøeggstype, felles maler for brev, krav til utslippssøknad, tilsynsrutiner osv.)